

250 aniversario del Real Colegio de Artillería. Madrid: Ministerio de Defensa, 2014. Número extraordinario I. 484 pàgs. i ils. [17 x 24].

Número per mitjà del qual es commemora el 250 aniversari de la creació del col·legi durant l'etapa del rei Carles III, que va optar per portar a terme reformes. El volum recull vuit treballs sobre el tema i analitzen aspectes com: el règim d'internat, l'equilibri entre la teoria i la pràctica, la formació física, intel·lectual i moral, el tracte a l'alumnat i l'atenció de les seves necessitats, l'organització d'un Consell Escolar, l'esperit corporatiu, etc. La majoria dels estudis aporten bibliografia.

Entre els aspectes que es tracten hi ha el de la transformació d'una escola en acadèmia (per Carlos J. MEDINA ÁVILA), ja que els Reis Catòlics varen ser els primers que aportaren una certa organització de l'artilleria. Els coneixements d'artilleria es varen anar incrementant durant els dos segles següents, es publicaren tractats d'artilleria els ss. XVI i XVII i es generà una demanda creixent de persones preparades. L'autor explica com eren les escoles dels ss. XVI i XVII no solament a Espanya, sino que les compara amb les d'Itàlia i Flandes. El s. XVIII es perfeccionaren les escoles, i es destaca la de Barcelona i Càdis. Al passar a ser Acadèmia es va reglamentar l'ensenyament en tres anys i un altre de pràctiques. Medina revisa i esmenta els trets principals fins a finals del s. XX.

M. Dolores HERRERO FERNÁNDEZ-QUESADA se centra en el Real Colegio de Artilleria des de la seva fundació fins a la seva consolidació. Tot i que esmenta els precedents, comenta aspectes sobre el centre de Segovia. Analitza l'ordenança de 1768, les càtedres de matemàtiques i tàctica, i la seva consolidació durant l'etapa 1764-1817, els diversos plans d'estudis i l'evolució que va tenir.

Guillermo FRONTELA CARRERAS presenta l'etapa de la Guerra de la Independència, moment durant el qual es va haver de modificar la seu (mapa. p. 138); en part per causa de l'ocupació francesa de Segovia. Els esdeveniments obligaren a la instal·lació de la seu primer a Sevilla i després a Càdis, Maó, i Mallorca.

Pablo GONZÁLEZ-POLA DE LA GRANJA es refereix a les diverses disolucions que ha patit el cos d'artilleria per part dels poders públics. Tracta sobre les disolucions de: 1823, 1873, 1926, i 1929. L'exèrcit a partir d'Alfons XIII es va anar professionalitzant, si bé durant la Segona República no es va buscar la unitat dels militars, en l'actualitat es manté l'esperit del cos.

Diego QUIRÓS MONTERO esmenta la seva seu a l'Alcazar de Segovia i els altres llocs on es va portar a terme la tasca del col·legi. Va ser durant el regnat de Carles III i en el període de la Il·lustració que va consolidar-se; aspecte que també tracta i destaca l'interès de les institucions de la ciutat en mantenir el col·legi. Aporta un esquema amb la cronologia.

A continuació trobem un treball redactat per José Ángel MADRONA MÉNDEZ i Francisco José GÓMEZ RAMOS, que presenten els diversos models d'instruments,

granades i armament que varen crear els enginyers militars. Refan la història de la fàbrica de Sevilla i d'altres. Mostren nombroses imatges d'armament, carros de combat, fusells, revòlvers, tancs, etc.

Emilio MONTERO HERRERO escriu les biografies dels artillers més destacats de l'Acadèmia. Estructura el seu treball per àmbits: creadors del col·legi, herois, membres de la Sociedad Económica de los Amigos del País, enginyers militars, acadèmics de la Real Academia de las Ciencias, etc.

El volum conclou amb un estudi sobre l'ensenyament realitzat a l'Acadèmia des dels seus inicis fins a l'actualitat i que ha portat a terme José Miguel de LOS SANTOS GRANADOS. De fet l'evolució de les ciències i de la societat han condicionat els canvis. Aporta nocions sobre la manera d'organitzar els continguts per als oficials, suboficials, i els ensenyaments de perfeccionament.

IHE

(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

Número a través del cual se conmemora el 250 aniversario de la creación del colegio durante la etapa del rey Carlos III, que optó por llevar a cabo reformas. El volumen recoge ocho trabajos referidos al tema, que analizan aspectos como: el régimen de internado, el equilibrio entre la teoría y la práctica, la formación física, intelectual y moral, el trato al alumnado y la atención de sus necesidades, la organización de un Consejo escolar, el espíritu corporativo, etc. La mayoría de estudios aportan bibliografía.

Entre los aspectos que se tratan hay el de la transformación de una escuela en academia (por Carlos J. MEDINA ÁVILA), ya que los Reyes Católicos fueron los primeros que aportaron una cierta organización de la artillería. Los conocimientos de artillería se fueron incrementando durante los dos siglos siguientes, se publicaron tratados de artillería en los ss. XVI y XVII y se generó una demanda creciente de personas preparadas. El autor explica como eran las escuelas de los ss. XVI y XVII no solamente en España, sino que las compara con las de Italia y Flandes. El s. XVIII se perfeccionaron las escuelas, y se destaca la de Barcelona y Cádiz. Al pasar a ser Academia se fue reglamentando la enseñanza en tres años y un año más de prácticas. Medina revisa y menciona los rasgos principales hasta fines del s. XX.

M. Dolores HERRERO FERNÁNDEZ-QUESADA se centra en el Real Colegio de Artillería desde su fundación hasta su consolidación. A pesar de que menciona los precedentes, comenta aspectos sobre el centro de Segovia. Analiza la ordenanza de

1768, las cátedras de matemáticas y táctica, y su consolidación durante la etapa 1764-1817, los diversos planes de estudios y la evolución que tuvo.

Guillermo FRONTELA CARRERAS presenta la etapa de la Guerra de la Independencia, momento durante el cual se tuvo que modificar la sede (mapa, p. 138) en parte debido a la ocupación francesa de Segovia. Los acontecimientos obligaron a la instalación de la sede primero en Sevilla y después en Cádiz, Mahón y Mallorca.

Pablo GONZÁLEZ-POLA DE LA GRANJA se refiere a las diversas disoluciones que ha padecido el cuerpo de artillería por parte de los poderes públicos. Trata sobre las disoluciones de: 1823, 1873, 1926, i 1929. El ejército a partir de Alfonso XIII se fue profesionalizando, si bien durante la Segunda República no se buscó la unidad de los militares, en la actualidad se mantiene el espíritu del cuerpo.

Diego QUIRÓS MONTERO menciona su sede en el Alcázar de Segovia y otros lugares donde se llevó la tarea del colegio. Fue durante el reinado de Carlos III y en el periodo de la Ilustración que se consolidó, aspecto que se trata y destaca el interés de las instituciones de la ciudad en mantener el colegio. Aporta un esquema con la cronología.

A continuación encontramos un trabajo redactado por José Ángel MADRONA MÉNDEZ y Francisco José GÓMEZ RAMOS, que presentan los diversos modelos de instrumentos, granadas y armamento que crearon los ingenieros militares. Rehacen la historia de la fábrica de Sevilla y otras. Muestran numerosas imágenes de armamento, carros de combate, fusiles, revólveres, tanques, etc.

Emilio MONTERO HERRERO escribe las biografías de los artilleros más destacados de la Academia. Estructura su trabajo por ámbitos: creadores del colegio, héroes, miembros de la Sociedad Económica de los Amigos del País, ingenieros militares, académicos de la Real Academia de las Ciencias, etc.

El volumen concluye con un estudio sobre la enseñanza realizado en la Academia desde sus inicios hasta la actualidad y que ha llevado a cabo José Miguel de LOS SANTOS GRANADOS. De hecho la evolución de las ciencias y de la sociedad han condicionado los cambios. Aporta nociones sobre la manera de organizar los contenidos para los oficiales, suboficiales, y las enseñanzas de perfeccionamiento.

IHE

(Secretaria de la revista)